

Fagráð hjúkrunar

Anna Stefánsdóttir

Framkvæmdastjóri hjúkrunar á Landspítala

Guðrún Kristjánsdóttir

Deildarforseti hjúkrunarfræðideildar HÍ

Fyrsta fagráð hjúkrunar á Landspítala var stofnað árið 2001 í krabbameinshjúkrun. Margt í störfum þess hefur orðið til fyrirmyndar við stofnun annarra fagráða í sérgreinum hjúkrunar. Fagráðum hjúkrunar fjölgaði í kjölfar samnings Landspítala og Háskóla Íslands árið 2001.

Stjórnskipulagsbreytingar á Landspítala voru í 2009 kölluðu á grundvallarbreytingar í stjórnun, ábyrgðarsviði stjórnenda, boðleiðum hjúkrunar og samstarfi við hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Þrennt skiptir þar mestu:

- Með nýju skipuriti var framkvæmdastjóri hjúkrunar fyrst og fremst falin fagleg ábyrgð hjúkrunar
- Hjúkrunardeildarstjórum var falin aukin fagleg og rekstrarleg ábyrgð
- Boðleiðir breyttust í samskiptum forstöðumanna fræðasviða og fræðigreina við hjúkrunarfræðideild HÍ og stjórnenda í hjúkrun á Landspítala.

Stefnuráð hjúkrunar, undir stjórn framkvæmdastjóra hjúkrunar, var stofnað í kjölfar ofangreindra skipulagsbreytinga m.a. til að skapa skýrari faglegan vettvang fyrir málefni hjúkrunar- og ljósmóðurfræða. Meginhlutverk stefnuráðsins er að vera samráðsvettvangur umræðu og ákvarðanatöku í öllum málefnum hjúkrunar- og ljósmóðurfræða.

Fagráð eru mynduð utanum sérgreinar hjúkrunar og ljósmóðurfræða. Þau starfa samkvæmt stefnu Landspítala, sýn og stefnu hjúkrunar og stefnu hjúkrunarfræðideildar HÍ. Fagráðin eru

Ljós: IHB/LSH

sameiginlegur vettvangur hjúkrunar á Landspítala og hjúkrunarfræðideildar HÍ við stefnumótun og ákvarðanatöku um rannsóknir, kennslu og þróun hjúkrunar og ljósmóðurfræða. Fagráðin taka þátt í stefnumótun hjúkrunar á Landspítala með þátttöku í stefnuráði hjúkrunar. Fagráð hafa mikilvægu hlutverki að gegna við mótun stefnu um þróun sérgreina, rannsóknir og nám auk þess að hafa frumkvæði að innleiðingu og miðlun nýrrar þekkingar innan hjúkrunar- og ljósmóðurfræða. Eins og fram kemur í umfjöllun um fagráðin hér í blaðinu þá gegna þau veigamiklu hlutverki að styðja við rannsakendur í hjúkrun- og ljósmóðurfræðum og að marka stefnu í rannsóknum innan sérgreina þeirra. Hjúkrunarfræðingar og ljósmæður þurfa í auknum mæli að sækja sér framhaldsnám í sérgreinum hjúkrunar og ljósmóðurfræða og eru fagráðin í lykilstöðu til að hvetja og styðja nemendur á meðan á slíku námi stendur.

Í fagráðum sitja forstöðumenn fræðasviða og fræðigreina í hjúkrunarfræðideild HÍ, hjúkrunardeildarstjórar, sérfræðingar í hjúkrun ásamt hjúkrunarfræðingum og ljósmæðrum með sérfræðileyfi. Að öllu jöfnu eru forstöðumenn í forsvari fyrir fagráð.

Mikil umræða var í stefnuráði hjúkrunar á síðasta starfsári um þróun fagráða. Framkvæmdastjóri hjúkrunar og deildarforseti hjúkrunarfræðideildar við HÍ skipuðu starfshóp sem setti fram áætlun um áframhaldandi þróun þeirra og hvernig hægt væri að styrkja fleiri sérgreinar á þessari vegferð. Tillögur hópsins gera m.a. ráð fyrir að stofna megi faghóp ef ekki er til staðar forstöðumaður fræðasviðs/greinar fyrir tiltekna sérgrein. Faghópur getur orðið til í samstarfi við starfandi fagráð og/eða forstöðumann fræðasviðs eða fræðigreinar ef hjúkrunarfræðingur eða ljósmóðir með sérfræðileyfi eða meistaraþróf í viðkomandi sérgrein starfar við Landspítala og getur þá leitt slíkan hóp. Dæmi um starfandi faghópa á Landspítala eru í hjúkrun hjartasjúklinga.

Stefnuráð hjúkrunar hefur samþykkt að skoðaðar verði tímabundnar leiðir til að faghópar geti starfað með árangursríkum hætti á Landspítala. Framkvæmdastjóri hjúkrunar og deildarforseti munu í sameiningu vinna að aðgerðaráætlun til að fjölga fagráðum í hjúkrun í stærstu sérgreinum hjúkrunar á Landspítala.

Það er trú okkar að fagráð og faghópar verði til þess að styrkja þróun hjúkrunar og ljósmóðurfræða og efla sérgreinar þeirra á Landspítala og í hjúkrunarfræðideild HÍ til næstu ára.

Fagráð og stjórnunarleg skylda hjúkrunardeildarstjóra

Alda Gunnarsdóttir
Deildarstjóri A-6

Skipulagsbreytingar sem gerðar voru á LSH vorið 2009 og nýtt skipurit fólu í sér breytingar á ábyrgðarsviði hjúkrunardeildarstjóra og var árið 2010 tekin í gildi ný ábyrgðalýsing stjórnenda LSH. Fólust breytingarnar einkum í aukinni faglegri og rekstrarlegri ábyrgð sem og eftirfylgd við stefnumál LSH. Talsverð aukning varð þannig á umfangi starfsins.

Fagleg ábyrgð hjúkrunardeildarstjóra felst meðal annars í því að tryggja öryggi sjúklinga, stuðla að auknum gæðum þjónustunnar, viðhalda fagþekkingu og hæfni starfsmanna í hjúkrun, hvetja til aukinnar menntunar og vísindastarfa.

Fagráð hjúkrunar eru samstarfsvettvangur hjúkrunardeildarstjóra og hjúkrunarfræðinga með meistaragráðu. Þau bera ábyrgð sem felur m.a. í sér að starfa samkvæmt sýn og stefnu LSH, sýn og stefnu hjúkrunar á LSH, stefnu HÍ og stefnu hjúkrunarfræðideildar HÍ í gegnum stefnuráð og í samstarfi við framkvæmdarstjóra og forstöðumenn. Skapa fagráðin því sameiginlegan vettvang hjúkrunardeildarstjóra og sérfræðinga í hjúkrun til stefnumótunar og þróunar hjúkrunar innan sérgreinar í samræmi við stefnu LSH.

Fagráð lungnahjúkrunarfræðinga nýtur þess að hafa góðan og öflugan hóp hjúkrunarfræðinga með meistaranám á sviði lungnahjúkrunar og stjórnunar. Veitir það mér sem deildarstjóra mikilvægan stuðning hvað varðar uppfyllingu hinnar faglegu ábyrgðar á þróun hjúkrunar og stefnumótunar sem fellur undir stjórnunarlega ábyrgð og skyldu.

Í fagráðinu á sér stað umræða um mikilvæg hjúkrunarviðfangsefni sem stuðla að bættri hjúkrun og þjónustu við sjúklinga og aðstandendur innan sérgreinarinnar. Fagráðið hittist mánaðarlega og eru tekin til umræðu málefni sem snúa að þróun hjúkrunar og gæðastarfi. Má sem dæmi

nefna tvö mikilvæg klínísk viðfangsefni sem tekin voru til umfjöllunar á síðastliðnu hausti. Annars vegar var um að ræða þróun verklags við útskriftir sjúklinga og hins vegar innleiðing á líknarmeðferð lungnasjúklinga. Í fagráðinu er einnig vettvangur umræðu um rannsóknir frá hugmynd til birtingar og nýtingu rannsóknarniðurstæðna sem leiðir af sér innleiðingu nýjunga í hjúkrun sjúklingahópsins. Má geta þess að á undanförunum mánuðum hafa meðlimir fagráðsins sent hátt í 10 útdrætti á innlendar og erlendar ráðstefnur.

Fagráðið styður við starf deildarstjórans í faglegum málefnum sem ráðgefandi, þátttakandi, leiðandi og sem eftirlits- / umsagnaraðili við gerð og þróun verkferla, verklagsreglna og gæðaskjala, samanber að framan. Verkefnum er útdeilt og skipað er í verkefnahópa sem njóta handleiðslu sérfræðinga í hjúkrun, með þátttöku fagaðila innan sérgreinarinnar. Meðlimir fagráðsins koma nær allir að einhverju marki að klínísku starfi á deildinni. Þannig styðja þeir starf deildarstjórans við að innleiða nýjungar og fylgja eftir ákvörðunum sem teknar hafa verið. Eykur það líkur á að árangur starfs í fagráði skili sér til sjúklinga og aðstandenda.

Hjúkrunarfræðingar fagráðsins koma með virkum hætti að kennslu og fræðslu starfandi hjúkrunarfræðinga, sjúkraliða, annarra fagstétta og nemenda. Með því er fagmennska eflað og hvatt til starfsþróunar. Nýlega hefur stefnuráð hjúkrunar unnið að kortlagningu sérfræðiþekkingar í hjúkrun og kom fagráð lungnahjúkrunarfræðinga að þeirri vinnu við mat á þörf innan sérgreinarinnar á komandi árum. Einnig hefur fagráðið nýverið fjallað um lokaverkefni sem unnið er að í meistaranámi, um hjúkrun lungnasjúklinga og leggur þannig af mörkum við þróun verkefnisins.

Að mínu mati er mjög mikilvægt að skilgreina þörf fyrir og viðurkenna mikilvægi þess að stöður sérfræðinga innan sérgreina í hjúkrun séu setnar. Að við byggjum upp öflug fagráð og þar með vettvang umræðu og þróunar innan hverrar sérgreinar.

Náð samstarf á milli sérfræðinga í hjúkrun og deildarstjóra innan sérgreinar sameinast

í faglegu samstarfi fagráðs. Góð tengsl þurfa að vera á milli fagráðs, stefnuráðs og framkvæmdastjóra hjúkrunar og gerist það með setu fulltrúa fagráða í stefnuráði, með gagnkvæmri miðlun upplýsinga. Tel ég að vinna fagráða og efling þeirra sé til mikilla hagsbóta varðandi þróun hjúkrunar og mikill stuðningur fyrir deildarstjóra við að uppfylla stjórnunarlega ábyrgð sem lítur að þróun og eflingu hjúkrunar innan sérgreinar.

Fagráð og námssérhæfing í hjúkrun

Erlín Óskarsdóttir
Deildarstjóri 12 CD

Umsjónarmaður diplómanáms í skurðhjúkrun við Hjúkrunarfræðideild HÍ

Á LSH eru fagráð í hjúkrun vettvangur til faglegrar þróunar. Fagráðin eru ráðgefandi fyrir framkvæmdastjóra hjúkrunar um stefnumörkun í hjúkrun. Fagráð hafa verið mynduð utan um 10 sérgreinar hjúkrunar á LSH. Forsvarsmenn viðkomandi fræðasviða veita fagráðum forstöðu og koma þeir frá hjúkrunarfræðideild heilbrigðisvísindasviðs HÍ. Einnig eru starfandi faghópar í ellefu sérgreinum hjúkrunar á LSH sem í dag uppfylla ekki ennþá skilgreiningu um fagráð í hjúkrun.

Hlutverk fagráða, faghópa og sérfræðinga í hjúkrun er töluvert meira en að vera ráðgefandi fyrir framkvæmdastjóra hjúkrunar um stefnumörkun í hjúkrun. Mikilvægur þáttur í starfi fagráða er að móta stefnu um rannsóknir í hjúkrun og hafa frumkvæði að innleiðingu nýrrar þekkingar. Síðast en ekki hvað síst koma fagráðin að stefnumótun um þróun, hvert á sínu sérsviði, meðal annars í náinni samvinnu við HÍ um mótun framhaldsnáms.

Því eru mörg tækifærin fyrir fagráð hjúkrunar að efla námssérhæfingu í hjúkrun. Til dæmis með tengslum sínum á starfsvettvangi hjúkrunarfræðinga þar sem þekking sérfræðinga í hjúkrun er sýnileg við lausn hjúkrunarviðfangsefna. Slíkt getur verið hvatning og stuðningur til frekara náms fyrir hjúkrunarfræðinga.

Mikilvægt er að fagráðin séu með sameiginlega kynningu á verkefnum hvers sérsviðs fyrir sig. Þar yrðu kynningar á forsendum fagráða/faghópsins, þar sem kynntar væru hugmyndir að frekari rannsóknum og viðfangsefnum sem fagráðin telja nauðsynlegt að unnið sé að innan sérgreinanna. Mikilvægt er að slíkar kynningar séu aðgengilegar fyrir alla hjúkrunarfræðinga, jafnt innan sem utan viðkomandi sérsviða. Er það vegna þess að fagráðin og þar með sérfræðingar í hjúkrun, eiga að vera hvatamenn og veita stuðning til hjúkrunarfræðinga sem hafa hug á framhaldsnámi í hjúkrun. Þannig geta þessir aðilar verið í lykilhlutverki við að laða nýja hjúkrunarfræðinga að sérgrein sinni.

Bent hefur verið á að hjúkrunarfræðinemar læri mikið af því að taka þátt í hópvinnu með sérfræðingum í hjúkrun þegar þeir eru í klínisku námi. Slíkt eflir fagvitund og þekkingu þeirra. Á það einnig við um hjúkrunarfræðinga, slíkt gæti auðgað starf þeirra og eftir þá í faginu.

Komið hefur í ljós að persónuleg starfsþróun og möguleikar á að geta aukið eigin færni er það sem hvetur hjúkrunarfræðinga til framhaldsnáms. Einnig er ljóst að það skiptir máli að framhaldsnámið sé viðurkennt nám á framhaldsstigi sem um leið byggir upp sérsviðið því þar sé einnig hin faglega þróun í hjúkrun.

Fagráð hjartahjúkrunar

Guðríður K Þórðardóttir
Hjúkrunarfræðingur 14EG

Í kjölfar skipulagsbreytinga sem gerðar voru á stjórnskipulagi Landspítala árið 2009 urðu breytingar á stjórnun, ábyrgðarsviði og boðleiðum hjúkrunar innan stofnunarinnar. Sviðum innan Landspítala var fækkað og lyflækningasvið stækkaði. Við breytingarnar færðist fagleg og rekstraleg ábyrgð hjúkrunar á færri hendur en áður. Innan lyflækningasviðs er sérhæfing hjúkrunar mjög fjölbreytt. Þar af leiðandi er starf fagráða og faghópa innan hvers sérgreinar gífurlega mikilvægt til að tryggja faglega frampróun og efla gagnreynda hjúkrun.

Mikilvægi fagráðs innan hjartahjúkrunar

Hjartasjúkdómar eru algengustu heilsufarsvandamál Íslendinga og helsta ástæða koma á bráðamóttökur jafnt og innlagna á legudeildir. Vegna vaxandi fjölda aldraðra og bættrar meðferðar við bráðum hjartasjúkdómum má gera ráð fyrir verulegri aukningu á fjölda hjartasjúklinga á komandi árum. Sérgrein hjartahjúkrunar er því geysistór sem sést best á komutölum sjúklinga á hjartadeildina, göngudeildir hjartasjúkdóma og hjartagátt en þær eru um 10.000 á ári.

Hjúkrun hjartasjúklinga á Landspítala er fjölbreytt, þjónustustigin mörg og fagleg verkefni krefjandi. Möguleikar í faglegri frampróun hjúkrunar hjartasjúklinga á Landspítala eru miklir og sérhæfing innan hjartahjúkrunar þvert á þjónustustigin þyrfti að vera meiri. Sjúkdómsgreiningar og hjúkrunarvandamál eru fjölbreytileg milli sjúklinga og þau þjónustustig sem sjúklingar þurfa á að halda eru nokkur. Í ljósi þess er mikilvægt að hafa vettvang fyrir samræmingu faglegra vinnubragða milli þjónustustiga, eins og fagráð hjúkrunar er.

Þjónustustig hjúkrunar hjartasjúklinga
Hjartagátt
Dagdeild
Göngudeild hjartabílaðra
Göngudeild kransæðasjúklinga
Hjartadeild 14EG
Hjartaþræðing
Heimaþjónusta

Möguleg sérhæfing innan hjartahjúkrunar

Hjúkrun kransæðasjúklinga
Hjúkrun sjúklinga með hjartabilun
Hjartsláttartruflanir
Hjúkrun hjartaþega
Hjúkrun sjúklinga eftir hjartastopp
Hjúkrun sjúklinga sem þurfa bjargráð
Hjúkrun bráðveikra hjartasjúklinga
Hjúkrun langveikra hjartasjúklinga
Líknarmeðferð hjartasjúklinga

Fagráð hjartahjúkrunar

Fagráð hjartahjúkrunar hefur verið starfandi með hléum frá 2006 og var stofnað að frumkvæði Auðar Ketilsdóttur, sérfræðingi í hjúkrun hjartasjúklinga, sem jafnframt hefur stýrt hópnum. Formlegar starfsreglur fagráðsins voru hins vegar settar fram og samþykktar í mars 2010. Í fagráðinu eru 10 hjúkrunarfræðingar og er það skipað hjúkrunardeildarstjórnum, aðstoðardeildarstjórnum og hjúkrunarfræðingum sem hafa meistaramenntun í hjúkrun eða sinna sérverkefnum.

Fagráðið er faglegur vettvangur hjúkrunarfræðinga þeirra ólíku eininga sem sinna hjartasjúklingum innan lyflækningasviðs Landspítala. Hlutverk þess er að fjalla um og greina faglegar þarfir í hjúkrun hjartasjúklinga, stuðla að þróun og framgangi hjúkrunar hjartasjúklinga og standa vörð um fagmennsku í hjúkrun hjartasjúklinga. Jafnframt stuðlar fagráðið að þróun þekkingar og meðferða í hjúkrun hjartasjúklinga og setur fram áætlun um verkefni og framkvæmd þeirra.

Markmið fagráðs hjartahjúkrunar:
Að standa vörð um öryggi og gæði hjúkrunar á þessum einingum
Auka fagmennsku og stuðla að sérhæfingu í hjúkrun hjartasjúklinga
Árangursrík forgangsöröðun verkefna, miðlun þekkingar og nýjunga
Stuðla að innleiðingu á klíniskum verkferlum og leiðbeiningum í hjúkrun hjartasjúklinga
Stuðla að rannsóknum og hagnýtingu þeirra innan sérsviðs hjartahjúkrunar
Samræming á fræðslu á deildum sem sinna hjartasjúklingum
Efla samstarf við sjúklingasamtök hjartasjúklinga

Megin verkefni fagráðs hjartahjúkrunar 2010-2011	
Vinna að og setja fram starfsreglur	Samþykktar í mars 2010
Hafa umsjón með sérhæfðri fræðslu til starfsmanna	Aðlögunarfræðsla hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Fræðsla fyrir reynda hjúkrunarfræðinga: upprifjunarnámskeið í endurlífgun, málfundur um starfsemi göngudeilda o.fl.
Skipuleggja vísindadag hjartadeilda	Markmið hans er að kynna það vísindastarf sem fram fer innan hjúkrunar og lækninga. Tveir meðlimir fagráðsins voru með erindi um meistaraverkefnið sín.
Koma að skipulagi við sameiningu hjartadeilda og opnun Hjartagáttar	Hjartadeildirnar – 14E og 14G sameinuðust í febrúar 2010, Hjartagáttin opnaði 13. apríl 2010 og þann 1. júlí var opnað milli ganga, 14E og G með breyttu mönnunarmódeli. Þessar breytingar kölluðu á breytt skipulag hjúkrunar sem fagráðið sá um að útfæra ásamt almennu skipulagi á húsnæði og lager deildarinnar.
Kortlagning sérfræðipækkingar í hjartahjúkrun og framtíðarsýn fagráðsins vegna vinnu stefnuráðs hjúkrunar	Megin áhersla lögð á að skilgreina sérgreinar og þjónustustig. Sett var fram framtíðarsýn til 2016.
Umfjöllun um öryggismál og atvikaskráningu	Fagráðið hefur endurtekið fjallað um öryggi sjúklinga. Fundur var haldinn með hjúkrunarfræðingum hjartadeildar 14EG með það að markmiði að efla umræðu um öryggi sjúklinga og skráningu atvika með góðum árangri.
Endurskoðun fræðsluefnis fyrir sjúklinga	Verið er að samræma upplýsingar til sjúklinga, auka aðgengi að upplýsingum og gera fræðsluefnið markvisst og hnitmiðað.
Innleiðing á meðferðarferli fyrir deyjandi (Liverpool care pathway)	Skipulagðir fræðslufundir fyrir starfsfólk. Stuðningur við hjúkrunarfræðinga deildarinnar í notkun leiðbeininganna og umræður um einstök tilfelli.
Innleiðing Sögukerfis og bætt skráning hjúkrunar	Hjúkrunarskráning í Sögu hófst á hjartadeild í mars 2010. Fagráðið hefur unnið að leiðbeiningum fyrir hjartadeild og hannað útlit skráningar sem er sérhæfð fyrir hjartadeild – svo sem skráning eftirlits í sírita.

Framtíðarsýn innan fagráðsins

Mikil þróun og breytingar hafa átt sér stað innan hjúkrunar og annars skipulags á hjartasviði undanfarið ár. Áframhaldandi þróun göngu- og dagdeilda verður eitt af megin verkefnum fagráðs hjartahjúkrunar næstu árin umfram venjubundin verkefni. Í ljósi þess hve sjúklingahópurinn er stór og þjónustustigin fjölbreytt er sérhæfing innan hjartahjúkrunar mikilvæg. Mikil þörf er á að fjölga stöðum sérfræðinga í hjúkrun hjartasjúklinga til að styðja við framþróun á öllum þjónustustigum hjartahjúkrunar. Settar hafa verið fram tillögur að sérhæfingu innan hjúkrunar hjartasjúklinga þar sem áhersla er á að sérfræðingar vinni þvert á þjónustustigin. Hlutverk fagráðsins er meðal annars að styðja við þá hjúkrunarfræðinga sem lokið hafa meistaranámi að öðlast sérfræðiréttindi og hvetja fleiri hjúkrunarfræðinga til meistaranáms á sviði hjartahjúkrunar. Þrír hjúkrunarfræðingar luku meistaranámi 2010 og tveir þeirra hefja starfsnám til sérfræðiréttinda á Landspítala á árinu. Enn sem komið er hefur fagráð hjartahjúkrunar engan doktorsmenntaðan hjúkrunarfræðing. Þörf er á doktorsmenntuðum hjúkrunarfræðingi í hjúkrun hjartasjúklinga til að leiða rannsóknir, þekkingarþróun og menntun innan sérgreinarinnar.

Fagráð á bráðasviði – fyrir sjúklinginn, okkur og þig !

Anne Mette Pedersen
Aðstoðardeildarstjóri G2

Í kjölfar sameiningar þriggja bráðadeilda; bráðamóttöku Hringbraut (10D), slysa- og bráðadeildar (G2) og endurkomudeildar (G3) í apríl 2010 hefur skapast aukin þörf fyrir að styrkja, styðja við og efla faglega starfsemi hjúkrunar á bráðasviði LSH. Bæði er það vegna sameiningarinnar og aukins sjúklingafjölda.

Starfsfólk bráðadeildarinnar býr yfir viðtækri og mikilli þekkingu og reynslu. Útbúin hafa verið ýmsir verkferlar sem unnið er eftir og fleiri biðla innleiðingar. Til að viðhalda og efla þá þekkingu og færni sem er til staðar, þarf að skapa vettvang fyrir faglegar umræður þar sem mál eru skoðuð, yfirfarin, metin og þeim forgangsraðað. Þetta er gert með stuðningi sérfræðinga, stjórnenda og ýmsum stöðdeildum eftir þörfum og aðstæðum hverju sinni.

Markmið sameiningarinnar var og er að tryggja faglega og rétta móttöku sjúklinga. Að veitt sé rétt meðferð á réttum stað á réttum tíma, til að stytta biðtíma og endurbæta aðstöðu sjúklinga og starfsfólks.

Liður í að ná settum markmiðum er að stofna fagráð hjúkrunar á bráðasviði.

Tilgangur fagráðs miðar að því að auka gæði þjónustunnar, tryggja öryggi sjúklinga, þróa og viðhalda fagþekkingu og hæfni. Tryggja þarf öruggt starfsumhverfi og hvetja hjúkrunarfræðinga til starfsþróunar, símenntunar og vísindastarfa.

Nokkur vinna hefur þegar verið unnin við undirbúning fagráðs á bráðasviði. Vinnan felst í skipulagningu og skilgreiningu á fagráði auk kynningar og markaðssetningar meðal hjúkrunarfræðinga bráðasviðs. Mikilvægt er að byggja upp fagráð með sérfræðingum og hjúkrunarfræðingum með mikla reynslu og breiðan þekkingargrunn sem endurspeglar starfsemi sviðsins.

Öflugt fagráð krefst meðbyrs og áhuga hins almenna hjúkrunarfræðings ekki síður en sérfræðinga og yfirmanna. Nauðsynlegt er að kynna vel hvað fagráð er og hvernig það starfar.

Hlutverk fagráðs á bráðasviði er meðal annars:

- Að tryggja sjúklingum framúrskarandi bráðþjónustu byggða á gagnreyndum aðferðum í bráðahjúkrun
- Að vera leiðandi og hafa yfirsýn yfir þróun hjúkrunar á sviðinu
- Að fjalla um og móta stefnu í klínískum málefnum, menntun, starfsþróun, rannsóknnum og þróun bráðahjúkrunar

Könnun á starfsumhverfi starfsmanna LSH 2010 leiddi í ljós að hjúkrunarfræðingar bráðasviðs telja sig ekki hafa nægileg áhrif á fagleg málefni. Svona kannanir eru mikilvægar til þess að vita hver skoðun starfsfólks er og ber að bregðast við. Niðurstaða starfsmannakönnunarinnar sýnir mikilvægi stofnunar fagráðs. Stjórnendur bráðasviðs leggja mikla áherslu á stofnun þess og að það taki til starfa sem fyrst. Ég hvet hjúkrunarfræðinga til þess að stuðla að og taka þátt í uppbyggingunni. Fagráð mun leggja áherslu á að mæta þörfum hverju sinni og hafa skal í huga að fagráð er ekki einungis fyrir stjórnendur deildarinnar heldur ekki síður mjög mikilvægt tæki fyrir alla hjúkrunarfræðinga til þess að hafa áhrif á starf sitt og umhverfi.

En hvernig náum við til allra? Les fólk tölvupóst? Mætir fólk á deildarfundi? Hvaða vettvangur er bestur? Á bráðasviði er líka verkefnavefur sem notaður er til að miðla upplýsingum til starfsfólks. Mikilvægt er að virkja verkefnavefinn við kynningu á komandi fagráði og starfsemi þess. Lýsing á fagráði verður sett inn á verkefnavefinn auk þess sem tölvupóstur verður sendur til allra hjúkrunarfræðinga sviðsins. Hugmyndafræði fagráðs hefur einnig verið kynnt á deildarfundi.

En það sem ég held að sé besta lausnin, kæri lesandi, er að þú og ég verðum talsmenn fagráðs og ræðum um hvaða málefni fagráðið þurfi að taka fyrir, á kaffistofunni, í búningasklefanum og á vaktinni – því það hefur sýnt sig að sá vettvangur nær eyrum flestra.

Vilt þú hafa áhrif á starf þitt ?

Breytingar og tækifæri

Sylvía Ingibergsdóttir
Sérfræðingur í hjúkrun

Háskóli Íslands og Landspítali háskóla-sjúkrahús gerðu með sér samkomulag þann 27. apríl 2006 um stofnun fagráða á sviðum spítalans. Í framhaldi af því var Fagráð geðhjúkrunarfræðinga stofnað. Allir meistaramenntaðir og doktorsmenntaðir hjúkrunarfræðingar sem störfuðu á geðsviði Landspítala og Hjúkrunarfræðideild Háskólans á þeim tíma áttu sæti í fagráðinu.

Forstöðumaður fræðasviðs í geðhjúkrun veitti fagráðinu forstöðu. Þetta fyrsta fagráð kaus sér 7 manna stýrihóp sem í sátu Jóhanna Bernhardsdóttir sem jafnframt var forstöðumaður, Eydis Sveinbjarnadóttir, Páll Biering, Helga Sif Friðjónsdóttir, Linda Kristmundsdóttir og Magnús Ólafsson. Meðal verkefna stýrihópsins var að halda utan um árlegan vísindadag geðhjúkrunar.

Vorið 2009 voru gerðar skipulagsbreytingar á Landspítalanum sem leiddu af sér breytingar í stjórnun, ábyrgðasviði og boðleiðum hjúkrunar. Í framhaldi af því hefur mikil vinna hefur verið lögð í endurskoðun á fagráðum stofnunarinnar með það að markmiði að styrkja þau og auka ábyrgð þeirra. Þungann af þeirri vinnu hafa þær Eydis K. Sveinbjarnadóttir, Helga Jónsdóttir, Kristín Sophusdóttir og Sigríður Gunnarsdóttir unnið. Um niðurstöðurnar var fjallað í Stefnumáði og einnig veittu 6 af 7 fagráðum umsögn. Nú er verið að leggja lokahönd á þær breytingar sem verða gerðar á uppbyggingu og verkefnum fagráðanna eftir að farið hefur verið yfir umsagnir og álit frá þeim sem það gáfu.

Byggður hefur verið upp ákveðinn rammi, sem fagráðin geta unnið eftir. Innan þess ramma er jafnframt svigrúm til þess að fagráðin þrói vinnulag og verkefni sem hentar hverju fyrir sig. Slikur skipulagsrammi er mikilvægur þannig að samræmi verði milli fagráða innan þessarar stóru stofnunar sem Landspítalinn er. Í slíkri endurskipulagningu liggja tækifæri, hægt er styðja betur við fagráðin og öll

samskipti geta verið gagnvirkari milli hinna ólíku þrepa stjórnsýslunnar. Fagráðin hafa margþætt hlutverk og má þar nefna mótun stefnu um rannsóknir í sérgreininni og nýtingu þeirra, þau hafa áhrif á þróun náms, miðla þekkingu og vinna að þróun hjúkrunar. Þau eru vettvangur samráðs milli deildarstjóra, sérfræðinga í hjúkrun, Háskóla Íslands, Stefnumáðs og framkvæmdastjóra hjúkrunar.

Ætlast er til að fagráðin fundi reglulega og setji sér verkefnaáætlun í upphafi starfsárs. Myndaðir séu vinnuhópar til að koma stefnu fagráðsins í framkvæmd sem vinna að ákveðnum verkefnum. Forstöðumaður fræðasviðs er ábyrgur fyrir starfsemi fagráðs.

Páll Biering forstöðumaður fræðasviðs geðhjúkrunar veitir nú fagráði geðhjúkrunarfræðinga forstöðu. Umræður hafa verið um uppbyggingu og skipulag fagráðsins og er sú vinna óðum að taka á sig mynd. Stofnaðir hafa verið vinnuhópar um þau verkefni sem verið er að vinna að á geðsviðinu eða verkefni sem einstaklingar innan fagráðsins hafa áhuga á að hefja vinnu við.

Vinnuhópar
Endurhæfingarhjúkrun
Áfengis og fíknihjúkrun
Réttargæsluhjúkrun
Þjónustukannanir/gæðamál
Bráðageðhjúkrun
Hópur um framhalds- og símenntun
Fjölskylduhjúkrun
Sálrænar meðferðir
Hópur um heilsueflingu
Þróun samfellu eftir útskrift

Tafla: Vinnuhópar sem stofnaðir hafa verið í Fagráði geðhjúkrunarfræðinga

Undir hverjum vinnuhóp geta verið eitt eða fleiri verkefni. Má þar nefna að t.d. undir vinnuhóp um þróun samfellu eftir útskrift er verkefni um teymisvinnu og hugmyndir eru um að vinna að bættu vinnulagi með t.d. málstjóra (case manager) fyrir sjúklinga.

Einnig hefur verið sett fram hugmynd að vinnu við samræmt upplýsingablað fyrir útskrift á geðsviði. Mörg verkefni geta því verið í gangi á hverjum tíma í hverjum starfshóp. Annar vinnuhópur sem er gott dæmi um hóp sem rúmar mörg verkefni er hópur um sálrænar meðferðir. Innan þess hóps geta verið allar þær sálrænu meðferðir sem hjúkrunarfræðingar eru að tileinka sér. Það má gera ráð fyrir að þessi vinnuhópur eigi eftir að beita sér fyrir auknum námstækifærum fyrir hjúkrunarfræðinga til þess að læra og beita gagnreyndum meðferðarformum.

Innan hópanna geta verkefni fengið brautargengi, stuðning og tækifæri skapast fyrir fleiri að vinna að þeim verkefnum sem þeir hafa áhuga á. Þessa dagana er verið að hrinda af stað vinnu faghópanna, markmið og verkefni skipulögð, ásamt því að áhugasamir hjúkrunarfræðingar eru hvattir til að taka þátt í starfi hópanna.

Fagráðin eru ekki síst mikilvægur starfsvettvangur fyrir sérfræðinga í hjúkrun og fellur vel að því starfi sem þeim er ætlað að sinna. Þannig að gera má ráð fyrir að sérfræðingar í hjúkrun verði virkir innan fagráðanna.

Af ofanskráðu er ljóst að fagráðin eru vettvangur sem veitt getur tækifæri til þess að þróa hjúkrun, efla fagmennsku og auka gæði hjúkrunar. Þangað geta einstaklingar og hópar leitað til að fá stuðning og brautargengi fyrir verkefni sem þeir hafa hug á að vinna að, eða bæst í hóp þeirra sem eru nú þegar að vinna að ólíkum verkefnum innan hjúkrunar

Næringardagur LSH

Brynja Ingadóttir
Sérfræðingur í hjúkrun

Þann 11. mars sl. var haldinn Næringardagur LSH í annað sinn. Næringardagurinn hófst sem samstarfsverkefni sérfræðinga í hjúkrun og Næringarstofu og er ætlað að vekja athygli á mikilvægi þess að greina og meðhöndla strax við innlögn þá sjúklinga

sem eru vannærðir eða í hættu á að verða vannærðir meðan á meðferð þeirra stendur á LSH. Rannsóknir sýna að 20-40% sjúklinga á sjúkrahúsum eru vannærðir og slíkt gerir þá útsetta fyrir sýkingum og öðrum fylgikvillum, seinkuðum bata, lengri sjúkrahúsvist og dánartíðni þeirra eykst.

Í ár var sjónum beint að klínískum leiðbeiningum um næringu sjúklinga og innleiðingu þeirra, en framkvæmdastjóri lækninga opnaði vefsvæði með nýjum leiðbeiningum sem unnar hafa verið á LSH (sjá <http://innri.lsh.is/pages/64>) um leið og hann setti Næringardaginn. Gestafyrirlsari var Marian van Bokhorst, Ph.D, næringarfræðingur frá Hollandi en hún hefur starfað undanfarin ár við að innleiða klínískar leiðbeiningar til varnar vannæringu í sínu landi með feiknagóðum árangri. Marian þakkaði hann þeirri aðferð sem notuð var en hún einkenndist af því að fá alla sem málið varða með til liðs, efst og neðst í skipuritum og alla þar á milli. Ráðherrar voru fengnir til að ljá málefninu lið með fjárveitingum og öðrum stuðningi, stjórnendur, læknar, hjúkrunarfræðingar og sjúkraliðar, næringarráðgjafar og starfsfólk í bítubúri, allir gegna mikilvægu hlutverki. Innleiðingin nær til sjúkrahúsa, hjúkrunarheimila og heilsugæslu. Innleiðingin fól í sér þróun aðferða til að meta og meðhöndla vannæringu, þverfaglegt samstarf og að innleiða verklag þar sem næringarástand allra fullorðinna sjúklinga er metið. Hverri stofnun er skylt að skila árlega skýrslu um frammistöðu sína, hversu margir eru metnir og hvaða meðferð þeir fá.

Marian ítrekaði hversu mikilvægt var að verkefnið hefði sína eigin heimasíðu (sjá sturgroepnederlanden.nl) þar sem allar upplýsingar og fræðsluefni er aðgengilegt, en einnig voru búin til hjálpargögn sem starfsfólk hafði auðveldan aðgang að í sínum daglegu störfum. Snakkbær var útbúinn með ýmis konar gómsætum aukabítum sem áhættusjúklingum eru boðnir á milli mála. Ekki síst var áhugavert að heyra hvernig hver sjúkrahúsdeild skipaði sitt eigið næringarteymi sem í sitja hjúkrunarfræðingur, læknir, næringarfræðingur og starfsmaður í bítubúri

(stétt sambærileg íslenskum sjúkraliðum er þar ekki starfandi). Þau eru ábyrg fyrir að framfylgja verklagi á sinni deild og sækja samstarfsfundi og fræðslu með öðrum á stofnuninni.

Á LSH er nú tilbúið matstæki (eyðublað númer 1111692) til að nota við skimun sjúklinga fyrir vannæringu ásamt leiðbeiningum um hvernig bregðast skuli við matinu. Þetta sama mælitæki verður síðar aðgengilegt rafrænt í Sögukerfinu. Við hvetjum alla deildarstjóra, hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða til að útvega skimunarblaðið og byrja að nota það strax við innlögn sjúklinga. Starfsfólk eldhúss er reiðubúið til að aðstoða eins og þörf er á til að mæta óskum sjúklinga og svo er bara að nota okkar faglegu þekkingu og reynslu, ásamt hugmyndafluginu til að tryggja að sjúklingar okkar fái nægilega næringu, að fylgst sé vandlega með þeim og þeir aðstoðaðir eins og þörf er á. Hópur sem ber ábyrgð á innleiðingu klínísku leiðbeininganna mun svo láta heyra frá sér bráðlega.

Tökum höndum saman, tökum ábyrga afstöðu daglega og spyrjum: hvernig er næringarástand sjúklinga? Eru þeir að fá nægilega mikið að borða? Hvernig getum við spornað við vannæringu? Virkjum allt samstarfsfólk okkar á deildum, ekki síst lækna og starfsfólk í bytibúri og munum eftir að leita til næringarráðgjafa í tíma.

Á vefsíðu LSH má finna heimasvæði Næringardagsins (<http://innri.lsh.is/pages/15809>) með frekari upplýsingum og itarefni. Á vefvarpssvæði LSH eru svo upptökur af erindum fluttum á Næringardögum 2010 og 2011.

Marian van Bokhorst

Málþing fagráðs hjúkrunar á skurðlækningasviði

Sigríður Zoëga

Hjúkrunarfræðingur á LSH

Þann 28. janúar síðastliðinn var haldið málþing á vegum fagráðs hjúkrunar á skurðlækningasviði. Um 160 manns sóttu þingið og hafa aldrei verið fleiri. Að venju var efni málþingsins fjölbreytt en haldin voru 13 erindi og einnig voru 13 veggspjöld til sýnis. Umfjöllunarefnin voru af margvíslegum toga og var ánægjulegt að sjá hversu vítt svið hjúkrunarinnar á skurðlækningasviði spannar. Má sem dæmi nefna fyrirlestra um siðfræði og heilsuhagfræði auk erinda um hjúkrun og gæðahandbók á skurðlækningasviði. Þá voru sjúkraliðar í fyrsta skipti með fyrirlestur á málþingi skurðlækningasviðs og kallaðist erindi þeirra „að vita meira og meira“. Erindið fjallaði um reynslu sjúkraliða af því að vera í leshóp en í hópnum, sem var stofnaður vorið 2010, eru sex sjúkraliðar af skurð- og þvagfæraskurðlækningadeild 13G. Meðal verkefna hópsins hefur verið að kynna sér klínískar leiðbeiningar og annað lesefni, s.s. um legusáravarnir, í því skyni að bæta hjúkrun sjúklinga á deildinni. Óhætt er að segja að fyrirlesturinn hafi vakið mikla athygli og vonandi verður starfsemi leshópsins öðrum sjúkraliðum hvatning til frekari starfspróunar.

Auk fyrirlestra og veggspjalda þá var til sýnis kennsluefni fyrir hjúkrunarfræðinga sem kallast Clinical Simulation. Um gagnvirkt fræðsluefni er að ræða þar sem hjúkrunarfræðingar geta annað hvort spreytt sig á kennslutilfellum (case studies) eða farið í gegnum sérstakar kennslustundir (tutorials). Kostir kennslubúnaðar af þessu tagi eru þeir að nemandi getur farið yfir efnið á eigin hraða og þegar honum hentar. Vonandi verður efni af þessu tagi í boði í meira mæli fyrir hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða á Landspítala er fram líða stundir. Auk ofangreinds lágu frammi fjöldi fræðigreina eftir hjúkrunarfræðinga á sviðinu auk þess

sem Kolbrún Kristansen kynnti bók sem hún ritaði kafla í. Að venju lá einnig frammi yfirlit yfir vísindastarfsemina á sviðinu.

Dagskránni lauk svo með því að Lilja Stefánsdóttir, framkvæmdastjóri skurðlækningasviðs, veitti Sigríði Gunnarsdóttur viðurkenningu en Sigríður og rannsóknarhópur hennar, hlaut nýverið stóran rannsóknarstyrk frá Rannsóknamiðstöð Íslands. Sigríður er forstöðumaður fræðasviðs krabbameinshjúkrunar á Landspítala og dósent við Háskóla Íslands, en rannsókninni er ætlað að meta árangur starfspróunarihlutunar fyrir hjúkrunarfræðinga til að bæta verkja-meðferð.

Að framansögðu er ljóst að gróskan er mikil á skurðlækningasviði og full þörf á að halda málþing af þessu tagi.

Hrönn Guðmundsdóttir sjúkraliði

Bráðadagurinn

Guðbjörg Pálsdóttir
Sérfræðingur í hjúkrun

Föstudaginn 4. mars síðastliðinn var haldið árlegt málþing bráðasviðs. Þetta var í fjórða sinn sem það var haldið og yfirskriftin að þessu sinni við fyrir þig. Þessi einkunnarorð sviðsins voru sett fram við sameiningu bráðamóttakanna fyrir rúmu ári og hafa vakið verðskuldaða athygli enda grípanði og mjög þjónustumiðuð. Bráðadagurinn er búinn að festa sig í sessi hjá starfsfólki sviðsins og er alltaf haldinn fyrsta föstudag í marsmánuði. Hann er jafnframt nokkurs konar uppskeruhátíð þar sem rannsóknir og gæðaverkefni sem gerð eru innan bráðafræða, eru kynnt og dagurinn endar svo með árshátíð sviðsins um kvöldið.

Eins og áður hefur bráðadagurinn verið auglýstur innan Landspítala og allir hafa verið velkomnir á þetta heilsdags málþing. Aðsóknin hefur verið mjög góð og jákvæð stemning myndast í kringum þennan dag. Ánægjulegt var að sjá aðra starfsmenn utan bráðasviðs sem sýndu okkar málefnum áhuga og má þar geta sérstaklega stóran hóp hjúkrunarfræðinga frá slysadeild Sjúkrahússins á Akureyri. Að loknum bráðadeginum hafa öll erindi verið sett á innri vef Landspítala svo að þeir starfsmenn sem ekki komust, geta séð og heyrt erindin. Veggspjöld frá hjúkrunarfræðingum og læknum sviðsins eru einnig til sýnis á þessum degi. Þessi vettvangur hefur verið hvatning fyrir hjúkrunarfræðinga til að taka þátt í gerð veggspjalda, sem síðan rata inn í árlega viku hjúkrunar í maí á Landspítala.

Áherslur dagskrár málþingsins að þessu sinni voru þríþættar. Fyrst skal nefna rannsóknir og gæðaverkefni sem starfsfólk bráðasviðs hefur staðið að. Þessi starfsemi fer stækkandi á bráðasviðinu og hefur rannsóknarstofa í bráðafræðum sem stofnuð var í fyrra þar ótvíræð áhrif. Einnig var mikil áhersla á teymisvinnu og þverfaglegt samstarf og fengum við m.a. nokkra gestafyrirlesara til að ræða um það málefni en góð teymisvinna vegur mjög þungt í bráðastarfsemiinni. Jafnframt var

sérstök áhersla lögð á börnin í ár enda eru þau vaxandi hópur skjólstæðinga bráðasviðsins. Í lok bráðadagsins hefur verið hefð fyrir því að fá gestafyrirlesara sem slær á léttu strengi og kemur með öðruvísi sjónarhorn í umræðuna. Að þessu sinni var það Bjarni Haukur Þórisson, leikari og leikstjóri (löngum kenndur við Hellisbúann) sem átti lokaorðin um sjúkrahússfjölskylduna ehf. og vakti hann lukku.

Árlegur bráðadagur bráðasviðs hefur fest sig í sessi. Hjúkrunarfræðingar bráðasviðs láta stöðugt meira að sér kveða með erindum um eigin rannsóknir, gæðastarf eða kynningu veggspjalda á þessum uppskerudegi og er án efa mikilvægt skref í aukinni vísindastarfsemi og þróun bráðahjúkrunar innan Landspítala.

við fyrir þig

Vika hjúkrunar – Nýjungar og nauðsynjar í hjúkrun

Víkuna 9. til 13. maí var vika hjúkrunar haldin hátíðleg á Landspítala. Eins og áður var veggspjaldasýning í Fossvogi og við Hringbraut, en í hádeginu flesta dagana bauðst gestum að hlýða á örfyrirlestra um ýmislegt sem snertir hjúkrun. Þann 12. maí voru hjúkrunarbúðir í K-byggingunni við Hringbraut frá kl. 13:00 til 16:00. Þar kynntu hjúkrunarfræðingar, ljósmæður og sjúkraliðar á spítalanum nýjungar og nauðsynjar í hjúkrun. Markmiðið með hjúkrunarbúðunum var að gefa fagfólki færi á að kynna sig og sín störf og gera þannig faglegan þátt hjúkrunar á Landspítalanum sýnilegan. Vika hjúkrunar þótti takast með miklum ágætum og var góð þátttaka á þeim uppákomum sem í boði voru.

Á viku hjúkrunar: Hjúkrunarbúðir í K-byggingu

Á viku hjúkrunar: Hluti veggspjalda í Fossvogi